

«БОЗОР ИҚТИСОДИЁТИ НАЗАРИЯСИ» фанининг
2018/2019 ўқув йили учун мўлжалланган
СИЛЛАБУСИ

Фаннинг қисқача тавсифи			
ОТМнинг номи ва жойлашган манзили:	Гулистон давлат университети		Гулистон шаҳри, IV мавзе
Кафедра:	Иқтисодиёт		“Ижтимоий-иқтисодий” факультет
Таълим соҳаси ва йўналиши:	340100– бизнес ва бошқарув	5230100-Иқтисодиёт	
Фанни (курсни) олиб борадиган ўқитувчи тўғрисида маълумот:	Катта ўқитувчи Абдувоҳидов Акмал Абдулазизович	e-mail:	akash7509@rambler.ru
Дарс вақти ва жойи:	Бош бино 506-аудитория	Курснинг давомийлиги:	03.09.2018-30.01.2019
Индивидуал график асосида ишлаш вақти:	Чоршанба ва пайшанба кунлари 15.00 дан 17.00 гача		
Фанга ажратилган Соатлар	Аудитория соатлари		Мустақил таълим: 38
	Маъруза: 24	Амалиёт 24	
Фаннинг бошқа фанлар билан боғлиқлиги :	Иқтисодий таълимотлар тарихи, Иқтисодиёт назарияси, Микроиқтисодиёт, Макроиқтисодиёт, Макроиқтисодий таҳлил, Пул, кредит ва банклар, Менежмент, Маркетинг, Агросаноат мажмуаси иқтисодиёти, Статистика		
Фаннинг мазмуни			
Фаннинг долзарблиги ва қисқача мазмуни:	<p>Фанни ўқитишдан мақсад – талабаларга иқтисодий билимларнинг назарий асосларини иқтисодиётнинг асосий тушунчалари ва категорияларини, иқтисодий қонунлар ва тамойилларини ўргатиш ҳамда уларни амалда тадбиқ этиш кўникмасини ҳосил қилишдан иборат.</p> <p>Фаннинг вазифаси - талабаларни жамиятда рўй берадиган иқтисодий қонунларни билиш ва уларнинг амал қилишга онгли муносабатда бўлиш мамлакатни демократлаштириш ва иқтисодиётни бозор тамойиллари асосида ислоҳ қилиш жараёнларининг моҳиятини тушунишда зарур бўлган билимлар билан қуроллантиради. Шунингдек, бу фан жамиятнинг ҳар бир аъзосини ғоявий жиҳатдан йўналтириш, маънавий дунё қарашини кенгайтириш, иқтисодий маданиятини ошириш каби муҳим вазифаларни бажаради.</p>		
Талабалар учун талаблар	Фанни ўзлаштирган талаба Бозор иқтисодиёти назарияси ўқув фанини ўзлаштириш жараёнида амалга ошириладиган масалалар		

	<p>доирасида бакалавр:</p> <ul style="list-style-type: none"> - бозор иқтисодиёт назарияси ва иқтисодиётнинг назарий асослари ва илмий услубларини; ишлаб чиқариш жараёни ва унинг натижаларини; мулкчилик муносибатларининг моҳияти ва мазмунини; товар –пул муносибатларини ривожланишини; бозор иқтисодиётининг мазмуни ва унинг Ўзбекистондаги хусусиятларини; талаб ва таклиф назариясини; рақобат ва нарх навонинг шакилланишини; тадбиркорлик фаолиятини; аграр муносибатларни; иқтисодий ўсиш миллий бойлик ва макроиқтисодий нисбатлар; иқтисодиётнинг циклиги ва макроиқтисодий барқарорлик; ялпи ишчи кучи; молия тизими, пул, кредит, банклар ва уларни бозор иқтисодиётидаги роли; иқтисодиётнинг тартибга солишда давлатнинг роли; жоҳон хўжалиги ва жоҳон бозори ва халқаро савдони умумий хусусиятларини билиши керак; -талаба иқтисодий-статистик маълумотларни тўплаш, қайта ишлаш, жадваллар тузиш, уларни иқтисодий усулларни қўллаб таҳлил қилиш; курс иши ёзиш жараёнида адабиётлардан, картографик материаллардан фойдаланиш; барча назарий ва амалий билимларни иш фаолиятида қўллаш олиш; иқтисодий услубларини методларини амалда қўллаш; иқтисодий самарадорликни амалга оширишни ташкил этиш; иқтисодий ахборотни йиғиш ва таҳлил қилиш; содир бўлаётган миллий иқтисодий муаммолар ечимини; иқтисодий ривожланган мамлакатларда иқтисодий муаммоларни ҳал этиш ташкилий формаларини; айрим ҳудуд ва корхоналар миқёсида иқтисодий муаммоларини ечиш тадбирларини; иқтисодиёт соҳасидаги қонунлар, қарорлар ва бошқа меъёрий ҳужжатларни таҳлил қила олиши; барча олган назарий ва амалий билимларини иш фаолиятида қўллаш олиш каби кўникмаларига эга бўлиши керак; -талаба мамлакатимиз минтақаларидаги иқтисодий шароитларини ўзига хос хусусиятларини билиши ва баҳолай олиши; мамлакат иқтисодиёт тармоқлари ва ҳудудий таркибини аниқлай олиши ва таҳлил қила олиши; Ўзбекистоннинг янги иқтисодий шароитида ривожланишини иқтисодий ислохотларга боғлиқ эканлиги ва фойдаланишни самарали ташкил этишни; товар пул муносибатларини такомиллаштиришни; бозор иқтисодиётини мазмуни ва ўтиш даври хусусиятларини аҳамиятига баҳо бериш; тадбиркорлик фаолиятини ривожлантиришга эътибор бериш; аграр соҳадаги ислохотларни муҳимлигини англаш; иқтисодий ўсиш ҳолатига баҳо бериш; ишчи кучи бандлигини аҳамиятини англаш; молия, пул, кредит, банклар ва уларни иқтисодиётдаги ролини баҳолаш малакаларига эга бўлиши керак.
<p>Электрон почта орқали муносабатлар тартиби</p>	<p>Профессор-ўқитувчи ва талаба ўртасидаги алоқа электрон почта орқали ҳам амалга оширилиши мумкин, телефон орқали баҳо масаласи муҳокама қилинмайди, баҳолаш фақатгина университет ҳудудида, ажратилган хоналарда ва дарс давомида амалга оширилади. Электрон почтани очиш вақти соат 15.00 дан 20.00 гача</p>

Фандан ўтиладиган мавзулар ва улар бўйича машғулот турларига ажратилган соатларнинг тақсимоти

№	Мавзуларнинг номлари	Соатлар			
		Жами	маъруза	Амалий Машғулот	ТМИ
1.	Ривожланган мамлакатларнинг бозор тажрибаси ва уни ўрганишнинг аҳамияти	14	4	4	6
2.	Тадбиркорликнинг бозор иқтисодиётидаги ўрни	14	4	4	6
3.	Бозор иқтисодиётининг миллий моделлари	14	4	4	6
4.	АҚШнинг бозор иқтисодиёти тажрибаси	14	4	4	6
5.	Германияда бозор иқтисодиёти тажрибаси. Францияда ижтимоийлашган бозор иқтисоди. Буюк Британияда бозор иқтисодиёти. Европа Иттифоқи иқтисодиёти	14	4	4	6
6.	Япония бозор иқтисодиёти тажрибаси. Жанубий-Шарқий Осиёдаги янги индустриал мамлакатларда бозор ривож. Хитойда бозор муносабатлари ислохотлари тажрибаси	16	4	4	8
Жами		86	24	24	38

2. Ўқув материаллари мазмуни

2.1. Маъруза машғулотлари мазмуни (жами 24 соат)

Ривожланган мамлакатларнинг бозор тажрибаси ва уни ўрганишнинг аҳамияти.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш. Мирзиёевнинг мамлакат парламентиغا йўллаган Мурожаатномасининг мазмуни.

Ривожланган мамлакатларнинг бозор тажрибаси курсининг зарурлиги. Талабалик фаолиятидаги аҳамияти. Фаннинг моҳияти ва бозор иқтисодиётининг шаклланишида мавжуд тажрибалардан фойдаланиш ва бунинг учун уларни ўрганиш йўллари. Фанни ўқитиш мақсади ривожланган мамлакатлар бозор тажрибаси тушунчаси, маълумоти ва амалий фаолиятда улардан фойдаланиш ўқувига эга бўлиш.

Ривожланган мамлакатлар белгилари. Иқтисодий салоҳиятлардан самарали фойдаланиш. Кучли иқтисодиётни юзага келтириш. Постиндустрия даври. Интенсив ва юқори унумли иқтисодиёт. Ката хажмли маҳсулот ишлаб чиқариш. Аҳоли жон бошига даромад юқорилиги. Эркин бозор иқтисодиётини шакллантириш.

Ривожланган мамлакатлар бозор тажрибасининг тизимланиши, турлари ва шакллари: индивидуал, мамлакатлараро ҳамкорлик.

Бозорга ўтиш усуллари ва иқтисодий ривожланиш тажрибаларини тизимли равишда ўрганиш ва баҳо бериш. Тажриба ва ҳамкорликдан Ўзбекистонда фойдаланиш йўллари ўрганиш. Иқтисодиётни модернизациялаш шароитида ривожланган мамлакатларнинг бозор тажрибаси ва уни ўрганишнинг аҳамияти.

Тадбиркорликнинг бозор иқтисодидаги ўрни.

Тадбиркорлик ва бизнес. Тадбиркорликнинг асосий хусусияти. Классик ва инновацион тадбиркорлик. Тадбиркорлик ва таваккаллик, хатарлилик. Ривожланган ва ривожланмаган тадбиркорлик.

Тадбиркорлик ва иқтисодий ўсиш. Тадбиркорлик шароитлари. Иқтисодий, сиёсий ва ҳудудий омиллар. Бизнес режа. Ахборот. Бизнес-режа қисмлари.

Тадбиркор тушунчаси ва мулкдор. Тадбиркор фаолияти асослари. Сармоявий ва ҳуқуқий асослар. Тадбиркор ва менежмент.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик моҳияти. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг аҳамияти.

Тадбиркорликнинг ташкилий – ҳуқуқий шакли, модернизациялаш, инновация, рақобат ва монополия, оилавий бизнес, иқтисодиётда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг роли, меҳнатга ҳақ тўлаш, хизмат кўрсатиш, транспорт ва коммуникация, аҳоли даромадлари.

Бозор иқтисодиётининг миллий моделлари.

Бозор иқтисодиётига ўтишдаги умумийлик ва хусусийлик. Бозор иқтисодиётининг шаклланишида жаҳон тажрибасидан фойдаланишнинг аҳамияти. Бозор иқтисоди ривожда мамлакатлараро ҳамкорликнинг аҳамияти.

Бозор иқтисодиёти шаклланишида миллий модель ва унинг моҳияти. Миллий модель қисмлари. Бозорнинг шаклланишида ички ва ташқи имкониятлардан фойдаланиш. Геополитика аҳамияти. Миллий моделда дастур, стратегик мақсадлардан фойдаланиш. Миллий моделда режалаштиришнинг ўрни.

АҚШнинг бозор иқтисодиёти тажрибаси.

АҚШнинг жаҳон бозор иқтисодиёти ривождаги етакчи ўрни ва мавқеи, буларни белгиловчи асосий кўрсаткичлар. Жаъми маҳсулот хажми, турмуш сифати, меҳнат унумдорлиги даражаси, ташқи савдо хажми, дунёда энг кенг ва рақобатбардош бозорга эгаллиги. Миллий хўжаликда номоддий ишлаб чиқаришнинг устуворлиги (70%дан юқори).

XX аср биринчи ярмида бозор иқтисоди ривож. Молия қонунлари. Иқтисодиётнинг тузумий ўзгариши. Регионал иқтисодий сиёсат.

Федерал бошқарувнинг ривож. Рақобатбардошлик муаммоларининг амалиёти. Маркетингни ривожланиш хусусиятлари.

Германияда бозор иқтисодиёти тажрибаси. Францияда ижтимоийлашган бозор иқтисоди. Буюк Британияда либерал бозор иқтисодиёти.

Иқтисодий потенциал бўйича дунёдаги етакчи ўринлардан бирини эгаллаш (АҚШ ва Япониядан сўнг 3-ўринда) аҳамияти.

Ижтимоий бозор хўжалиги модели. Давлатнинг иқтисодиётдаги юқори модели. М. Эрхарднинг “Иқтисодий равноқ” дастури. Иқтисодий ўсиш ва бойликнинг тенг тақсимланиши ўртасидаги келишув.

Банкларнинг иқтисодиётдаги етакчи роли. Ижтимоий кафиликнинг юқори даражалиги. Солиқлар даражаси.

Бозорни либераллаштириш. Ижтимоий таминотда давлат томонидан қўллаб-қувватлаш аҳамияти.

Жаҳон иқтисодиётидаги етакчи ўринларни эгаллаш. Ижтимоий йўналтирилган бозор иқтисодиёти. Давлатнинг иқтисодиётдаги юқори ўрни. Давлат секторидаги бандлик. Етакчи иқтисодий соҳаларда давлатнинг ўрни. Имтиёзлар турлари. Давлат бюджети хажми ва даромадни қайта тақсимлаш усуллари. Давлат молияси муаммолари. Жюппе ва Жоспен ислохотлари. Тадбиркорликни ривожлантириш. Акционерлар манфаатини кўтариш.

Ижтимоийлилик йўналишини сақлаган эркин бозор иқтисодиётини ривожлантириш. Буюк Британия собиқ жаҳонга ҳукмрон ва йирик мустамлакачи империя. Саноат ва унинг тузилмаси. Қишлоқ хўжалиги ривож. Бозор иқтисодиётининг англосаксония модели ва унинг континентал Европа мамлакатларидан фарқланиши.

Япония бозор иқтисодиёти тажрибаси. Жанубий-Шарқий Осиёдаги янги индустриал мамлакатларда бозор ривож. Хитойда бозор муносабатлари ислохотлари тажрибаси.

Япониянинг жаҳондаги иқтисодий мавқеи. Йирик ислохотлар: пул, меҳнат муносабатлари, конверсия, бюджет ва солиғ ислохотлари. Демократик капитализм модели. Илмий-техник прогрессга асосланиш. Юқори малакали ходимлар таъсири. Тармоқ тизимли ташкилийлик – кейретсунинг аҳамияти. Компаниялараро боғлиқлик, ишончлилик. Таъминотчилар билан мижозлар ўртасидаги кооперация.

Японча ишлаб чиқаришнинг бошқарилиши хусусиятлари. Мижозларга мослашувчанлик, талаб устунлигини таъминлаш.

Автоматика ва электроникадаги етакчилик. Касаначиликни йирик ишлаб чиқариш билан боғлиқ ҳолда ривожлантириш.

Миллий анъаналарнинг иқтисодий тараққиётдаги ўрни ва ундан кенг фойдаланиш.

Осиё “Аждаҳолари”: Гонконг, Сингапур, Тайвань ва Жанубий Корея Республикаси. Осиё “Йўлбарслари”: Малайзия, Таиланд, Филиппин ва Индонезия. Иккинчи Жаҳон урушидан кейин ҳам қолоқ аграр мамлакатлар бўлганлиги (асосан гуруч ва баъзи қазилма саноатигина бўлган). Кейинги бир неча ўн йилликлар ичида энг тез ривожланаётган мамлакатлар. “Аждаҳолар” ривожланган мамлакатлар қаторида ва АҚШ, Япония ва Ғарбий Европа бозорларини таъминловчи мамлакатлар даражасида бўлиши. Маҳсулотлари ва хизматлари юқори сифатли ва жаҳон стандартлари даражасида бўлишини таъминлаш. Прогрессив технология ва ишлаб чиқариш экологиясининг таъминланиши. Йирик молия маркази ва жаҳон экспортга айланиши.

Юқори иқтисодий ривожда маданий хусусийлик ва менталитет таъсири. Давлатга бўйсунуш ва ҳурмат. Юқори даражадаги аҳоли билимлилиги. Меҳнатсеварлик, интизомлилик.

Хитой тўғрисида умумий маълумотлар. Уч қисмлик: ХХР, Тайвань, Гонконг. ХХР худуди, халқи, маҳсулот ҳажми, аҳоли жон бошига маҳсулот ҳажми. Иқтисодий тараққиёт ҳудудлар бўйича фарқлилик. Денгиз бўйи, марказий, Шарқий худудий тафовутлар. Катта тарихий ўтмиш ва жаҳон тараққиётидаги ўрни. Иқтисодиёт бозор муносабатлари ва компартия назорати. Кейинги ўн йилликдаги иқтисодий силжиш. Иқтисодий ислоҳат. Бозор муносабатлари ва хусусийликка йўл очиш. Асосий иқтисодий тараққиётда 2 хил хусусият: тараққиётнинг тезлашуви ва иқтисодий ўсишдаги экстенсивликнинг устуворлиги. Асосий туртки: ички истеъмол, ички талаб, аҳолининг ўсиши. Асосий манбаа: меҳнат ресурслари, табиий ресурслар, юқори нормали жамғарма ва инвестиция.

Марказий ва Шарқий Европа мамлакатларининг бозор иқтисодиётига ўтиши тажрибаси. Европа Иттифоқи иқтисодиёти.

Ғарбий Европа мамлакатларининг ривожланган иқтисодиёти. Хосил қилинадиган маҳсулот миқдори ва унинг аҳоли жон бошига тўғри келишининг юқори даражадалиги.

Европа Иттифоқининг тузилиши сабаблари, моҳияти ва таркиби. Тинч ва эркин иқтисодий тараққиётни кафолатлаш. Бозор муносабатлари асосида иқтисодиётнинг доимий ривожланишини таъминлаш. Замонавий ишлаб чиқаришнинг байналминаллашуви ва миллий-давлатчиликнинг тармоғи ўртасидаги зиддиятни олдини олиш.

Европа Иттифоқи тарихи ва тузилиш даврлари. Европа Иттифоқи иқтисодиётининг асосий белгилари. Кенг миқёсли бозорнинг юзага келиши.

Марказий ва Шарқий Европа собиқ социалистик мамлакатлари ва уларнинг иқтисодиёти. Ғарбий Европа мамлакатлари билан иқтисодий кўрсаткичларни таққослаш. Ўтказилаётган иқтисодий ислохотларнинг асосий томонлари. Иқтисодиётни эркинлаштириш, мулкни хусусийлаштириш, бозор муносабатларига ўтиш. Халқаро ташкилотларнинг аҳамияти. БМТ Халқаро савдо бирлашмаси. Ривожланиш ва реконструкция халқаро банк.

2.2. Амалий (семинар) машғулотларининг мавзулари рўйхати

	Мавзулар номланиши	Амалий Машғулот
1.	Ривожланган мамлакатларнинг бозор тажрибаси ва уни ўрганишнинг аҳамияти	4
2.	Тадбиркорликнинг бозор иқтисодиётидаги ўрни	4
3.	Бозор иқтисодиётининг миллий моделлари	4
4.	АҚШнинг бозор иқтисодиёти тажрибаси	4
5.	Германияда бозор иқтисодиёти тажрибаси. Францияда ижтимоийлашган бозор иқтисоди. Буюк Британияда бозор иқтисодиёти. Европа Иттифоқи иқтисодиёти	4
6.	Япония бозор иқтисодиёти тажрибаси. Жанубий-Шарқий Осиёдаги янги индустриал мамлакатларда бозор ривожи. Хитойда бозор муносабатлари ислохотлари тажрибаси	4
Жами		24

Амалий машғулотларини ташкил этиш бўйича тавсиялар

Амалий машғулотларни ташкил этиш юзасидан кафедра томонидан кўрсатма ва тавсиялар ишлаб чиқилади. Унда талабалар асосий маъруза мавзулари бўйича олган билим ва кўникмаларини амалий масалалар, кейслар орқали янада бойтадилар. Шунингдек, дарслик ва ўқув қўлланмалар асосида талабалар билимларини мустаҳкамлашга эришиш, тарқатма материаллардан фойдаланиш, илмий мақола ва тезисларни чоп этиш орқали талабалар билимини ошириш, масалалар ечиш, мавзулар бўйича тақдиротлар ва кўргазмали қуроллар

тайёрлаш, норматив-ҳуқуқий ҳужжатлардан фойдаланиш ва бошқалар тавсия этилади.

2.3. Лаборатория ишларини ташкил этиш бўйича кўрсатмалар

Фан бўйича лаборатория ишлари ўқув режада кўзда тутилмаган.

2.4. Курс ишини ташкил этиш бўйича услубий кўрсатмалар

Фан бўйича курс иши ўқув режасида режалаштирилмаган.

2.5. Мустақил таълимни ташкил этишнинг шакли ва мазмуни

Фан бўйича талабанинг мустақил таълими шу фанни ўрганиш жараёнининг таркибий қисми бўлиб, услубий ва ахборот ресурслари билан тўла таъминланган. Талабалар аудитория машғулотида профессор-ўқитувчиларнинг маърузасини тинглайдилар, амалий мисоллар ечадилар. Аудиториядан ташқарида талаба дарсларга тайёрланади, адабиётларни конспект қилади, уй вазифа сифатида берилган топшириқларни бажаради.

Бундан ташқари айрим мавзуларни кенгроқ ўрганиш мақсадида кўшимча адабиётларни ўқиб реферат (такдимот)лар тайёрлайди ҳамда мавзу бўйича тестлар ечади. Мавзуга доир масалалар, кейс-стади ва ўқув лойиҳаларини Ахборот ресурс маркази манбалари ҳамда изланиш объекти бўлмиш корхона ва ташкилотларнинг ижтимоий-иқтисодий кўрсаткичлари ҳамда Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика қўмитаси маълумотларини тўплаган ҳолда бажаради. Мустақил таълим натижалари рейтинг тизими асосида баҳоланади.

Уйга берилган вазифаларни бажариш, янги билимларни мустақил ўрганиш, керакли маълумотларни излаш ва уларни топиш йўллари аниқлаш, Интернет тармоқларидан фойдаланиб маълумотлар тўплаш ва илмий изланишлар олиб бориш, илмий тўғарак доирасида ёки мустақил равишда илмий манбалардан фойдаланиб илмий мақола (тезис) ва маърузалар тайёрлаш кабилар талабаларнинг дарсда олган билимларини чуқурлаштиради, уларнинг мустақил фикрлаш ва ижодий қобилиятини ривожлантиради. Шунинг учун ҳам мустақил таълимсиз ўқув фаолияти самарали бўлиши мумкин эмас. Уй вазифаларини текшириш ва баҳолаш амалий машғулоти олиб боровчи ўқитувчи томонидан, конспектларни ва мавзунини ўзлаштириш даражасини текшириш ва баҳолаш эса маъруза дарсларини олиб боровчи ўқитувчи томонидан ҳар дарсда амалга оширилади.

Талаба мустақил ишни тайёрлашда муайян фаннинг хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда қуйидаги шакллардан фойдаланиш тавсия этилади:

-дарслик ва ўқув қўлланмалар бўйича фан боблари ва мавзуларини ўрганиш;

-тарқатма материаллар маърузалар қисмини ўзгартириш;

-махсус адабиётлар бўйича фанлар бўлимлари ёки мавзулари устида ишлаш;

-талабанинг ўқув-илмий–тадқиқот ишларини бажариш билан боғлиқ бўлган фанлар бўлимлари ва мавзуларини чуқур ўрганиш;

-фаол ва муаммоли ўқитиш усулидан фойдаланиладиган ўқув машғулоти;

-кейс–стади қўллаш асосида дарсларни ташкил етиш;

-мустақил таълим натижалари илмий маъруза тақдими, реферат, конспект каби шаклларда расмийлаштирилади ва баҳоланади.

№	Мустақил таълим мавзулари	Дарс соатлари ҳажми
1.	Ривожланган мамлакатларнинг бозор тажрибаси ва уни ўрганишнинг аҳамияти	6
2.	Тадбиркорликнинг бозор иқтисодиётидаги ўрни	6
3.	Бозор иқтисодиётининг миллий моделлари	6
4.	АҚШнинг бозор иқтисодиёти тажрибаси	6
5.	Германияда бозор иқтисодиёти тажрибаси. Францияда ижтимоийлашган бозор иқтисоди. Буюк Британияда бозор иқтисодиёти. Европа Иттифоқи иқтисодиёти	6
6.	Япония бозор иқтисодиёти тажрибаси. Жанубий-Шарқий Осиёдаги янги индустриал мамлакатларда бозор ривож. Хитойда бозор муносабатлари ислохотлари тажрибаси	8
ЖАМИ		38 соат

Мустақил ўзлаштириладиган мавзулар бўйича талабалар томонидан рефератлар тайёрланади ва уни тақдими ташкил қилинади.

3. Баҳолаш тизими

3.1. Баҳолаш назорати жадвали

КУЗГИ СЕМЕСТР

№	сентябрь				октябрь				ноябрь				декабр				январь						
	3-8	10-15	17-22	24-29	1-6	8-13	15-20	22-27	29-3	5-10	12-17	19-24	26-1	3-8	10-15	17-22	24-29	31-5	7-12	14-19	21-26		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21		
1	ОН	амалий								5										5		5	
		тест									5										5		5
		Оғзаки сўров									5										5		5
2	ЯН																		5		5		

3.2. ЖНни баҳолаш мезонлари

“Бозор иқтисодиёти назарияси” фани бўйича жорий баҳолаш талабанинг семинар машғулотларидаги ўзлаштиришини аниқлаш учун қўлланилади. ЖН ҳар бир семинар машғулотларида сўров ўтказиш, савол ва жавоб, тақдимот ишлари топшириқларини бажариш ва ҳимоя қилиш каби шаклларда амалга оширилади. Талабага ЖН да бутун баллар қўйилади.

Талабанинг амалий машғулотларни ўзлаштириш даражаси қуйидаги мезон асосида аниқланади

Баҳолаш кўрсаткичи	Баҳолаш мезонлари	Баҳо
Аъло, “5”	Етарли назарий билимга эга. Топшириқларни мустақил бажарган. Берилган саволларга тўлиқ жавоб беради. Саволнинг моҳиятига тўлиқ тушунади. Аудиторияда фаол. Ўқув тартиб интизомига тўлиқ риоя қилади. Топшириқларни намунали расмийлаштирган.	5
Яхши, “4”	Етарли назарий билимга эга. Топшириқларни бажарган. Берилган саволларга етарли жавоб беради. Масаланинг моҳиятини тушунади. Ўқув тартиб интизомига тўлиқ риоя қилади.	4
Қониқарли “3”	Топшириқларни ечишга ҳаракат қилади. Берилган саволларга жавоб беришга ҳаракат қилади. Саволнинг моҳиятини чала тушунган. Ўқув тартиб интизомига риоя қилади.	3
Қониқарсиз “2”	Талаба амалий машғулот дарси мавзусига назарий тайёрланиб келмаса, мавзу бўйича масала, мисол ва саволларига жавоб бера олмаса, дарсга сушт катнашса билим даражаси қониқарсиз баҳоланади.	2

3.3. ОНни баҳолаш

Оралик назорат “Бозор иқтисодиёти назарияси” фанининг бир неча мавзуларини қамраб олган бўлими бўйича, тегишли амалий машғулотлар ўтиб бўлингандан сўнг ёзма равишда амалга оширилади. Бундан мақсад талабаларнинг тегишли саволларни билиши ёки муаммоларни ечиш кўникмалари ва малакалари аниқланади. Ўқув йилининг 2-семестрида 2-та ОН ўтказиш режалаштирилган бўлиб 5 баҳодан иборат. ОН назорат ишлари ёзма иш ва оғзаки усилда ўтказилиши назарда тутилган, ёзма иш ва оғзаки саволлари ишчи ўқув дастур асосида тайёрланади. ОН га ажратилган баллдан 3 баҳодан паст баҳо олган талаба ўзлаштирамаган ҳисобланади. ОН ни ўзлаштирамаган талабаларга қайта топшириш имконияти берилади. ОН бўйича олинadиган тестлар кафедра мудирини раҳбарлигида ташкил этилади ва кафедрада ўқув йилининг охиригача сақланади.

3.4. ЯНни баҳолаш

Якуний назорат “Бозор иқтисодиёти назарияси” фанининг барча мавзуларини қамраб олган амалий машғулотлар ўтиб бўлингандан сўнг ёзма равишда амалга оширилади. Бундан мақсад талабаларнинг фан бўйича ўзлаштириш кўрсаткичлари, яъни билим даражаси ёки муаммоларни ечиш кўникмалари ва малакалари аниқланади. ЯН назорат ишлари ёзма усулида ҳам ўтказилиши назарда тутилган, ёзма иш соволлари ишчи ўқув дастури асосида тайёрланади. ОН га ажратилган 3 баҳодан паст баҳо олган талаба ўзлаштирамаган ҳисобланади ва ЯНга киритилмайди. ЯНни ўзлаштирамаган талабаларга қайта топшириш имконияти берилади. ЯН бўйича олинadиган ёзма иш вариантлари кафедра мудири раҳбарлигида тузилади ва деканатларга топширилади.

Талабанинг амалий машғулотларни ўзлаштириш даражаси қуйидаги мезон асосида аниқланади

Баҳолаш кўрсаткичи	Баҳолаш мезонлари	баҳо
Аъло, “5”	Етарли назарий билимга эга. Топшириқларни мустақил бажарган. Берилган саволларга тўлиқ жавоб беради. Саволнинг моҳиятига тўлиқ тушунади. Аудиторияда фаол. Ўқув тартиб интизомига тўлиқ риоя қилади. Топшириқларни намунали расмийлаштирган.	5
Яхши, “4”	Етарли назарий билимга эга. Топшириқларни бажарган. Берилган саволларга етарли жавоб беради. Масаланинг моҳиятини тушунади. Ўқув тартиб интизомига тўлиқ риоя қилади.	4
Қони-қарли “3”	Топшириқларни ечишга ҳаракат қилади. Берилган саволларга жавоб беришга ҳаракат қилади. Саволнинг моҳиятини чала тушунган. Ўқув тартиб интизомига риоя қилади.	3
Қони-қарсиз “2”	Талаба амалий машғулот дарси мавзусига назарий тайёрланиб келмаса, мавзу бўйича масала, мисол ва саволларига жавоб бера олмаса, дарсга суст қатнашса билим даражаси қониқарсиз баҳоланади.	2

Тест усулида ЯН ни баҳолаш мезонлари:

ЯН баҳолаш тест синов ёки ёзма шаклларда ўтказилади. Бунда талабалар 30 та тест саволига жавоб берадилар (тест саволининг ҳар бири 1 баллик тизимида

баҳоланади) ёки ёзма ишда белгиланган 6 та саволга жавоб ёзади. Агар талаба ЯН да 16,5 балл кам тўпласа, у ҳолда талаба қайта ЯНтопширади.

4.ИНФОРМАЦИОН-УСЛУБИЙ ТАЪМИНОТ

4.1. АСОСИЙ АДАБИЁТЛАР

№	Муаллиф, адабиёт номи, тури, нашриёт, йили, ҳажми	Кутубхонада мавжуд нусхаси
1.	1. Шодмонов Ш. Ш., Ғофуров У.В. “Иқтисодиёт назарияси”, Дарслик, Т.: 2010.-728 бет.	2
2.	2. Ўлмасов А., Ваҳобов А.В, “Иқтисодиёт назарияси”. Дарслик. Т.”Шарқ”: 2015.-400бет.	20
3.	3. Шодмонов Ш, Жўраев Т, Алимов Р “Иқтисодиёт назарияси”. Дарслик, Т.: 2002.	10
4.	4. В.Д. Камаев, М.З.Ильчиков,Т.А. Борисовская. Экономическая теория.Краткий курс:учебник. – М.:КНОРУС, 2010.-384.стр.	3
5.	5. И.К.Станковская, И.А.Стрелец, Экономическая теория. Учебник. 3-е изд.,испр.- М.: “Эксмо”, 2009,-448 стр.	4
6.	6. Самуэлсон Пол Э.,Нордхаус Вильям Д.Экономика. Учебник. 18-е изд.:Пер с англ. М.:ООО “И.Д.Вильямс”, 2009.-1360 стр.	5
7	7. Макконнел К.Р., Брю С.Л. Экономикс: принципы, проблемы и политика. Учебник. 17-изд. –М,2009.-916 стр.	4
8	Шодмонов Ш.Иқтисодиёт назарияси.Дарслик.Т:2005й Фан ва технология	35

4.2. ҚЎШИМЧА АДАБИЁТЛАР

№	Муаллиф, адабиёт номи, тури, нашриёт, йили, ҳажми	Кутубхонада мавжуд нусхаси
1	Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қоидаси бўлиши керак” Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг мамлакатимизни 2016 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг асосий яқунлари ва 2017 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг кенгайтирилган мажлиси. Халқ сузи, 2017 йил 17 январь.	10
2.	2017 – 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини “Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йили”да амалга оширишга оид Давлат дастурини ўрганиш бўйича Илмий-услубий рисола. Т.ТДИУ -2017 й	30
3	Мирзиёев Ш.М. Биз буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан биргаликда курашимиз.Т. Ўзбекистон 2017 й.	5
4	Каримов И.А. асосий вазифамиз – Ватанимиз тараққиёти ва халқимиз фаровонлигини янада юксалтиришдир. Т.: “Ўзбекистон”, 2010.	10
5	Йўлдашев Н.Қ., Умарходжаева М.Г., Абдиев Б.Қ. Ривожланган мамлакатлар бозор тажрибаси.-Ўқув-услубий мажмуа.Т.: ТДИУ 2012, - 428 б.	10
6	Каримов И.А. Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари / И.А.Каримов. – Т: Ўзбекистон, 2009	14
7	Қодиров А “Иқтисодиёт назарияси” .-Тошкент техника университети, 1997й. 125 б.	6

Интернет сайтлари

www.lex.uz; www.gov.uz; www.uza.uz; www.ifmr.uz; www.ziyonet.uz; www.cbu.uz; www.brand.uz